

DOI: <https://doi.org/10.33731/42019.175709>
УДК 006.01:623.4

ЩОДО НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ СТОСОВНО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Олександр Зайківський,
*старший науковий співробітник НДІ інтелектуальної
власності НАПрН України*

Розглянуто процес адаптації законодавства України до законодавства ЄС та його вплив на національні інтереси. Проаналізовано законодавство України стосовно врегулювання питань охорони інтелектуальної власності при здійсненні міжнародного науково-технічного співробітництва. Зазначено необхідність удосконалення законодавства щодо забезпечення захисту національних інтересів.

Ключові слова: євроінтеграція, інтелектуальна власність, національні інтереси, міжнародне науково-технічне співробітництво, об'єкти права інтелектуальної власності

Постановка проблеми. На парламентських слуханнях стосовно актуальних питань зовнішньої політики України було визначено, що «інтеграція з Європейським Союзом залишається пріоритетним напрямом політики України. Вибір нашої держави обумовлений не лише безпековими та економічними факторами, а й вибором європейських цінностей та моральних орієнтирів — це наш свідомий цивілізаційний вибір» [1].

Звивистий шлях, яким Україна йшла до Європи, зрештою вивів на пряму магістраль. Курс на євроатлантичну інтеграцію визначено навіть в Конституції України [2]. Проте Україні необхідно здолати чимало перешкод, щоб приєднатися до спільноти демо-

кратичних європейських держав. Однією з таких перешкод є невідповідність нашого законодавства європейським стандартам, зокрема й у сфері інтелектуальної власності.

Цілком погоджуємося з тезою І. Беззуба про те, що «європейський вибір України відкриває нові перспективи співробітництва з розвинутими країнами континенту, надає можливості економічного розвитку, зміцнення позицій України у світовій системі міжнародних

Олександр Оністрат,
*старший науковий співробітник, старший науковий
співробітник НДІ інтелектуальної власності
НАПрН України, кандидат технічних наук*

відносин. Це — найкращий спосіб реалізації національних інтересів» [3].

Однак, у процесі реалізації цих перспектив і можливостей дуже важливо за досягненням проміжних результатів не втратити головне — національні інтереси.

Уже кілька років в Україні здійснюється глибоке реформування національного законодавства, зокрема й у сфері інтелектуальної власності, обумовлене, з одного боку, взятими на себе зобов'язаннями відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, (Угода про асоціацію між Україною та ЄС) [4], а з іншого, стратегічними напрямками розвитку, визначеними в актах вищих органів державної влади країни. Однак, здійснюючи законодавчу реформу у сфері інтелектуальної власності, слід виходити з розуміння того, що в центрі уваги повинні перебувати національні інтереси.

Аналіз досліджень. Розуміння згаданої проблеми простежується як на рівні наукових досліджень, так і на рівні аналітичних і стратегічних документів органів державної влади, зокрема матеріалів парламентських і комітетських слухань.

У публікаціях багатьох науковців розглядаються різноманітні питання щодо гармонізації законодавства України до норм Європейського Союзу у сфері охорони інтелектуальної власності, дається аналіз положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (далі — Угоди про асоціацію) [4], а також Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС) [5], їх правове й економічне значення, позитивні та негативні риси, економічні наслідки та шляхи подолання.

Досліджуються теоретичні та практичні питання, пов'язані із системою правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності (ОПВ) в Україні, досвід деяких європейських країн у

процесі вдосконалення захисту прав інтелектуальної власності, зокрема в цивільно-правовому аспекті, та пропонуються рекомендації з удосконалення вітчизняної економіко-правової політики в контексті виконання взятих міжнародних зобов'язань.

Грунтовними працями у сфері інтелектуальної власності є також дослідження, що здійснюються в НАН України під керівництвом Ю. Капіци та в НДІ інтелектуальної власності НАПрН України.

Зокрема у науково-практичному виданні НДІ інтелектуальної власності [6] представлено системний аналіз нормативно-правових актів держав-членів ЄС, його регіональних організацій та безпосередньо Євросоюзу, що регулюють сферу інтелектуальної власності.

Незважаючи на те що висвітлюються різні проблемні питання уніфікації підходів і гармонізації законодавства України у сфері правової охорони ОПВ та приведення його у відповідність до норм Угоди про асоціацію (О. Штефан [7], О. Гумега [8]), увага науковців в основному акцентується на проблемах охорони окремих ОПВ — промислової власності (Г. Андрощук [9]), зокрема винаходів (А. Лузан [10]), географічних зазначень (В. Криволапчук, С. Филь [11], Г. Андрощук, А. Афян [12]), селекційних досягнень і результатів генно-інженерної діяльності (Ю. Дегтяренко [13]), а також у сфері авторського права (В. Троцька [14; 15]). Тому низка питань, пов'язаних із дослідженням економіко-правових наслідків виконання Угоди про асоціацію для України, особливо щодо забезпечення національних інтересів останньої в цьому процесі, спеціально не досліджувалися, а в наявних наукових працях висвітлювалися фрагментарно без відповідного комплексного підходу.

З огляду на те, що Україна взяла стратегічний курс на інтеграцію в ЄС, **мета статті** полягає в тому, щоб здійснити аналіз вимог Угоди про асоціацію, документів Всесвітньої організа-

ції інтелектуальної власності (ВОІВ), Світової організації торгівлі, Угоди ТРІПС до країн-членів стосовно охорони інтелектуальної власності та забезпечення дотримання національних інтересів на шляху євроінтеграції в нормативно-правових актах України, а також сформулювати пропозиції з удосконалення чинного законодавства в досліджуваній сфері.

Виклад основного матеріалу. Угода про асоціацію, яку О. Кадетова [16] пропонує розглядати як головний нормативно-правовий акт на рівні Конституції України та Цивільного кодексу України [17], визначає головною ціллю асоціації «запровадити умови для посилення економічних та торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС, у тому числі завдяки створенню поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі, у тому числі шляхом поступової адаптації її законодавства до *acquis* ЄС» [4].

Зона вільної торгівлі створюється відповідно до положень головного документа СОТ — Генеральної угоди про тарифи та торгівлю 1994 року (ГАТТ-1994) [18].

Тобто суть Угоди про асоціацію полягає в тому, що кожна сторона надає національний режим товарам іншої сторони відповідно до ГАТТ-1994 та не повинна запроваджувати або зберігати в силі будь-які заборони чи обмеження щодо імпорту будь-якого товару іншої сторони або експорту будь-якого товару, призначеного для території іншої сторони, за винятком випадків, передбачених в цій угоді [4].

А оскільки інтелектуальна власність та інновації відіграють ключову роль у сучасному суспільстві, зокрема й у торгівлі, то саме цьому питанню приділено найбільше уваги в Угоді про асоціацію, яка передбачає впровадження в Україні європейських стандартів регулювання правовідносин [19].

Стосовно інтелектуальної власності цілями Угоди про асоціацію визначено:

- «а) спрощення створення і комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності на території Сторін; і
- б) досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності» [4].

Відповідно сторони забезпечують належне та ефективне виконання зобов'язань за міжнародними договорами у сфері інтелектуальної власності, учасниками яких вони є, зокрема за Угодою ТРІПС, і гарантують охорону законних інтересів власників прав інтелектуальної власності.

Виконання цих вимог здійснюється шляхом адаптації чинного законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Проте коригуючи законодавство, особливо стосовно охорони інтелектуальної власності, необхідно обстоювати національні інтереси, використовуючи для цього всі можливості, закладені у зазначених документах.

У законодавстві України відсутнє визначення поняття «охорона інтелектуальної власності». На нашу думку, це поняття містить три складові: створення об'єктів права інтелектуальної власності та оформлення прав на них, використання ОПІВ і здійснення захисту (у тому числі судового) прав інтелектуальної власності у разі їх порушення як на території своєї країни, так і за кордоном [20].

Таким чином, охорона інтелектуальної власності — цілеспрямована діяльність центральних органів виконавчої влади та суб'єктів права інтелектуальної власності із забезпечення особистих немайнових та (або) майнових прав інтелектуальної власності на результат інтелектуальної, творчої діяльності або інший об'єкт права інтелектуальної власності, стимулювання використання ОПІВ у всіх сферах життєдіяльності, застосування передбачених законодавством заходів у разі порушення належних тій чи іншій особі прав, а також захисту державних

інтересів щодо результатів інтелектуальної діяльності.

Заходи з охорони інтелектуальної власності здійснюються у процесі суспільної діяльності, здійсненні наукової та науково-технічної діяльності та міжнародного співробітництва.

Оскільки ОПІВ створюються в основному при виконанні наукової та науково-технічної діяльності, то саме у цій сфері необхідно забезпечити належну їх охорону, особливо при здійсненні міжнародного науково-технічного співробітництва.

Відповідно до Угоди про асоціацію «сторони розвивають наукове та технологічне співробітництво з метою зміцнення свого наукового потенціалу для вирішення національних та глобальних викликів» [4]. Співробітництво враховує діючі рамки співробітництва, встановлені Угодою про співробітництво у сфері науки і технологій між Україною та ЄС [21].

Співробітництво може включати такі види діяльності:

- участь українських організацій у проектах Співтовариства у сферах спільної діяльності та, відповідно, участь організацій, створених у ЄС, в українських проектах у цих сферах. У проектах можуть також брати участь наукові та технологічні організації сторін; проекти можуть також здійснюватися із залученням агентств і офіційних органів сторін;
- вільний доступ і спільне використання дослідницького обладнання, включаючи установки та об'єкти для проведення моніторингу, спостереження та експериментів, а також збору даних, що стосуються спільної діяльності;
- візити та обмін науковими, технічними та іншими кадрами з метою участі в семінарах, симпозиумах і робочих нарадах, які мають відношення до спільної діяльності в рамках цієї угоди;
- участь у Рамковій програмі ЄС з

досліджень та інновацій «Горизонт 2020»;

- спільна реалізація наукових програм і дослідної діяльності;
- спільні дослідження;
- навчання шляхом реалізації програм обміну для дослідників і спеціалістів;
- організація спільних заходів щодо наукового та технологічного розвитку;
- упровадження нових технологій;
- обмін науково-технічною інформацією;
- обмін досвідом у наукових дослідженнях;
- участь у цивільних космічних дослідженнях і використанні космічного простору;
- взаємне використання прикладних космічних технологій.

У ході реалізації цих та, можливо, інших видів міжнародної науково-технічної діяльності необхідно здійснювати заходи з охорони інтелектуальної власності та захисту прав авторів ОПІВ, а також національних інтересів. На цьому акцентує увагу і Угода про асоціацію: «Співробітництво також може включати обмін досвідом у створенні сприятливих умов проведення досліджень та впровадження нових технологій і належного захисту відповідних прав інтелектуальної, промислової та комерційної власності [4]. А відповідно до Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво [21] спільні дослідницькі проекти здійснюються лише після того, як учасники проекту затвердять спільний план розпорядження технологіями та визначать механізм розподілу прав на інформацію та інтелектуальну власність, що створюється чи передається між Сторонами, як зазначено в додатках до цієї Угоди».

Розглянемо, яким чином регулюється питання охорони інтелектуальної власності в ході здійснення міжнародної науково-технічної діяльності законодавством України.

Конституція України декларує, що «зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визначеними принципами і нормами міжнародного права», а також що «громадянам гарантується свобода наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності». Крім того, «держава сприяє розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством» [2].

Цивільний кодекс України [17] визначає, що «чинний міжнародний договір, який регулює цивільні відносини, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, є частиною національного цивільного законодавства України», а також встановлює загальні вимоги до укладення договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності та на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських і технологічних робіт, але не міжнародних.

Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [22] до основних засад внутрішньої політики в гуманітарній сфері відносить, зокрема:

- «реформування та розвиток вітчизняної системи вищої освіти і науки, забезпечення їх інтеграції в європейський та світовий освітній і науковий простір, запровадження принципів та стандартів Болонського процесу у вищих навчальних закладах України;
- забезпечення ефективного захисту відповідно до міжнародних стандартів права інтелектуальної власності, в тому числі авторських і суміжних прав» [22].

Як бачимо з цього аналізу, питанням охорони інтелектуальної власності у ході здійснення міжнародного науко-

во-технічного співробітництва приділено зовсім мало уваги. Вирішити вказану проблему мав би основний профільний у цій сфері Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [23], однак чи вирішив?

Згаданий закон до основних цілей державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності відносить також інтеграцію вітчизняного сектору наукових досліджень і науково-технічних розробок у світовий науковий і Європейський дослідницький простір.

Держава відповідно до цього закону забезпечує правову охорону інтелектуальної власності та створення умов для її ефективного використання, а також встановлення взаємовигідних зв'язків з іншими державами для інтеграції вітчизняної та світової науки, входження вітчизняної науки у світовий науковий та Європейський дослідницький простір [23].

Законом визначено також можливі напрями здійснення міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва, зокрема шляхом:

- «1) проведення спільних наукових досліджень, технічних і технологічних розробок на основі кооперації, спільних науково-технічних програм;
- 2) проведення досліджень та розробок за спільними координаційними угодами;
- 3) виконання робіт, передбачених угодою, однією із сторін якої є організація іноземної держави або міжнародна організація;
- 4) проведення спільних досліджень та розробок з міжнародними колективами спеціалістів, міжнародними інститутами та спільними підприємствами, використання права власності на науковий та науково-технічний (прикладний) результат на основі договорів між суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності;
- 5) взаємного обміну науковою та науково-технічною інформацією, використання об'єднаних міжнародних

- інформаційних фондів, банків даних;
- 6) проведення міжнародних конференцій, конгресів, симпозіумів;
  - 7) взаємного обміну науковими, науково-технічними та науково-педагогічними кадрами, студентами і аспірантами, а також спільної підготовки спеціалістів;
  - 8) участі у міжнародних наукових програмах, зокрема в рамкових програмах Європейського Союзу з досліджень та інновацій» [23].

Окрім того, відповідно до закону «суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності можуть брати участь у виконанні міжнародних науково-технічних програм і проєктів та укладати угоди з іноземними організаціями і юридичними особами, брати участь у діяльності іноземних та міжнародних наукових товариств, асоціацій і союзів на правах їх членів, укладати контракти з іноземними організаціями та юридичними особами, брати участь у міжнародних симпозіумах та інших заходах відповідно до законодавства України» [23].

Законом також визначено, що «обмеження у сфері міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва встановлюються законодавством України» [23]. Тобто обмеження можливі, однак які саме не визначено.

Стосовно набуття, охорони та захисту прав інтелектуальної власності на науковий та науково-технічний (прикладний) результат зазначено лише, що ці дії здійснюються відповідно до законодавства. А щодо передачі майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності визначено, що вона здійснюється у порядку, встановленому Законом України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [24].

Проте вказаний закон визначає порядок передачі майнових прав на технології, створені лише за бюджетні кошти: «Уповноважений орган з питань реалізації державної політики у сфері трансферу технологій після отримання висновку державної експертизи приймає

рішення щодо погодження трансферу технології, її складових, створених або придбаних за бюджетні кошти, юридичним особам, що зареєстровані в інших країнах, або фізичним особам-іноземцям або особам без громадянства» [24]. Однак, якщо створено не за бюджетні кошти, то можна передавати будь-що і будь-кому без всякого погодження та внесення до Державного реєстру переданих технологій.

Крім того, державна експертиза технологій та/або їх складових, створених або придбаних за бюджетні кошти, які передаються міжнародним партнерам, проводиться без з'ясування таких важливих з точки зору охорони інтелектуальної власності та захисту державних інтересів питань, як перевірка технологій, їх складових на патентну чистоту та відповідність нормам техногенної та екологічної безпеки, технічного регулювання, міжнародним і національним стандартам.

Законодавство України потребує системного удосконалення, особливо стосовно охорони інтелектуальної власності. Для того щоб Угода про асоціацію та Угода між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво по справжньому запрацювали, необхідно імплементувати їх норми в наше законодавство. Проте імплементуючи положення зазначених угод, необхідно пам'ятати про підводні камені, закладені в цих документах.

Наприклад, якщо між учасниками, залученими до спільного дослідження, існують суперечності щодо інформації або інтелектуальної власності, яка створюється під час спільних досліджень і не оговорена в плані розпорядження технологіями, то кожен учасник має право використовувати інформацію чи інтелектуальну власність з власною метою без територіальних обмежень. Тому при формуванні плану розпорядження технологіями необхідно чітко та якомога повніше визначити інформацію та інтелектуальну власність, щодо яких пови-

нен діяти механізм розподілу прав. Також сторони та їх учасники можуть домовитися, що вся інформація чи її частина, яка створюється, надається чи обмінюється під час спільних досліджень, не повинна розкриватися.

Необхідно також у плані розпорядження технологіями визначити документальну інформацію з обмеженим доступом, яку учасники хотіли б залишити нерозкритою.

Для забезпечення захисту недокументованої інформації з обмеженим доступом або іншої конфіденційної інформації, що представляється на семінарах та інших зустрічах, які організуються в рамках угоди, або інформації, яка з'являється в результаті залучення персоналу, використання технічних засобів або спільних проєктів, необхідно попередньо повідомити учасників про конфіденційний характер інформації [21].

Розглянемо, яким же чином імплементуються зазначені норми в наше законодавство.

У березні 2015 року Кабінет Міністрів України розробив «План заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна–2020» у 2015 році» [25].

У плані 368 заходів, 5 із них безпосередньо стосуються наукової сфери та інтелектуальної власності. Ці заходи спрямовані, зокрема, на:

- реформування захисту інтелектуальної власності;
- реформування державної політики у сфері науки та досліджень;
- входження України до Європейського дослідницького простору, набуття статусу асоційованого члена Рамкової програми ЄС «Горизонт 2020»;
- розроблення Програми розвитку інновацій;
- захист інтелектуальної власності як необхідна передумова успішної комерціалізації наукових розробок.

У червні 2015 року Верховна Рада України на виконання Угоди про асо-

ціацію схвалила «План законодавчого забезпечення реформ в Україні» [26].

У плані 488 законопроектів. Наукової сфери та інтелектуальної власності стосуються 22 законопроекти, які повинні забезпечити стимулювання розвитку науки та високотехнологічних галузей країни, створення привабливих умов для залучення прямих інвестицій, а також приведення норм цивільного та господарського законодавства у відповідність до міжнародних стандартів у сфері інтелектуальної власності.

У червні 2015 року Кабінет Міністрів України затвердив «План заходів з реалізації Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері на 2015–2019 роки» [27]. Цей план передбачав реалізацію 24 заходів для виконання 4 основних завдань:

1. Реформування системи державного замовлення на виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.
2. Створення сприятливих умов для активізації інноваційної діяльності, впровадження інновацій, функціонування інноваційної інфраструктури.
3. Впровадження результатів наукових досліджень, винаходів та технологій, забезпечення реалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності.
4. Формування інноваційної культури.

У липні 2015 року Кабінет Міністрів України затвердив «Орієнтовний план законопроектних робіт на 2015 рік» [28]. План містив 102 законопроекти. Наукової сфери стосувалися 5 законопроектів:

- Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування коштів, що надходять як гранти для виконання наукових та науково-дослідних робіт;
- Про внесення змін до Закону України «Про інноваційну діяльність»;
- Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання інноваційної діяльності;

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- Про внесення змін до деяких законів України щодо створення та забезпечення функціонування індустріальних парків;
- Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу».

Інтелектуальної власності стосувалися 3 законопроекти:

- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав в Інтернеті;
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері інтелектуальної власності;
- Про внесення змін до Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеогам, комп'ютерних програм, баз даних».

У травні 2016 року Кабінет Міністрів України затвердив «План пріоритетних дій Уряду на 2016 рік» [29]. План містить стратегічні пріоритети цього органу та основні напрями реформ і першочергові заходи, які необхідно здійснити для досягнення стратегічних пріоритетів.

Стратегічними пріоритетами Кабінету Міністрів України є:

- макроекономічна стабілізація;
- створення сприятливих умов для розвитку бізнесу;
- забезпечення верховенства права та протидія корупції;
- підвищення якості державного управління та державних послуг;
- відновлення безпеки держави та громадян.

Основні напрями реформ для досягнення стратегічних пріоритетів:

- I. Підвищення якості державного управління та державних послуг.
- II. Макроекономічна стабілізація та стале економічне зростання.
- III. Модернізація інфраструктури.
- IV. Соціальна і гуманітарна політика.
- V. Забезпечення верховенства права та безпеки громадян, протидія корупції.

VI. Захист суверенітету України і міжнародна політика.

За напрямом макроекономічної стабілізації передбачається розвиток інновацій та перехід до цифрової економіки, а також реформування державної системи охорони інтелектуальної власності. Для досягнення цієї мети визначено такі заходи:

- Схвалення проекту Стратегії розвитку високотехнологічних галузей до 2025 року.

- Створення та початок роботи Офісу високих технологій (High Tech Office).

- Приєднання України до європейського звіту про розвиток інновацій (Innovation Union Scoreboard).

- Продовження та поглиблення співпраці з ЄС у сфері розвитку інновацій.

- Удосконалення законодавства у сфері розвитку інновацій.

- Розроблення та виконання програми популяризації науки, інноваційних технологій і розвитку цифрових навичок — «Hi-Tech Nation».

- Створення ефективної структури державного управління сферою інтелектуальної власності та ліквідація корупційних ризиків:

- схвалення Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні;

- утворення Національного органу інтелектуальної власності як державної організації на базі державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» та ДСІВ (ліквідація цієї Служби).

Реорганізація системи колективного управління майновими авторськими та суміжними правами.

Спрощення та забезпечення прозорості процедур набуття прав інтелектуальної власності, підвищення надійності охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

Підвищення рівня розуміння суспільством, що забезпечення належної охорони та недоторканності прав на об'єкти інтелектуальної власності є потужним стимулом для створення результатів інтелектуальної діяльності, володіння, розпорядження та ефективного використання якими стимулює інноваційний розвиток економіки, стане запорукою підвищення добробуту власників таких прав і суспільства в цілому.

Сприяння розвитку інноваційної економіки.

Наближення національного законодавства до права ЄС у сфері інтелектуальної власності.

У квітні 2017 року Кабінет Міністрів України затвердив середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року та план пріоритетних дій Уряду на 2017 рік [30].

У середньостроковому плані визначено ключові показники ефективності досягнення цілей наближення законодавства України до законодавства ЄС у сферах, охоплених Угодою про асоціацію.

Середньостроковий план сфокусовано на поліпшенні всіх аспектів життя громадян шляхом досягнення таких цілей:

- економічне зростання;
- ефективне врядування;
- розвиток людського капіталу;
- верховенство права та боротьба з корупцією;
- безпека та оборона.

У напрямі «Реформа у сфері інтелектуальної власності» визначено виконання завдань, передбачених Концепцією реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні та планом заходів з її реалізації.

Також передбачено розробити та запровадити законодавчі зміни, спрямовані на формування умов для розвитку високих технологій та інновацій, широкое впровадження інноваційних технологій у всіх галузях економіки та стимулювання інноваційної діяльності, а

також «втримування» інноваторів, учених, стартапів, інноваційного бізнесу в Україні та залучення талановитих іноземних інноваторів.

У серпні 2017 року Кабінет Міністрів України затвердив Орієнтовний план законопроектних робіт на 2017 рік [31]. У плані передбачено розроблення всього 53 законопроектів, і лише один стосується інтелектуальної власності — «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини у сфері авторського права та суміжних прав з метою підвищення ефективності протидії та профілактики зазначених правопорушень». Розробниками цього законопроекту визначено МВС України та Національна поліція.

У жовтні 2018 року Кабінет Міністрів України затвердив «Орієнтовний план законопроектних робіт на 2018 рік» [32]. У плані передбачено розроблення всього 40 законопроектів, два з яких стосуються наукової сфери:

- Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2018–2022 роки;
- Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу».

Про інтелектуальну власність навіть не згадується.

Як бачимо, запалу у депутатів і чиновників вистачило лише на два роки, протягом яких вони намагалися удосконалити законодавство у науковій сфері та сфері інтелектуальної власності. Як згадані плани виконувалися — це питання іншого дослідження, проте деякі висновки можна зробити лише з того, що плани затверджувалися майже в кінці того року, в якому передбачалося їх виконувати.

Причин цього може бути багато, проте одна, на наш погляд, ключова — нерозуміння державними чиновниками важливості забезпечення належного захисту національних інтересів загалом, а щодо інтелектуальної власності

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

при міжнародному науково-технічному співробітництві — зокрема.

Охорона інтелектуальної власності при здійсненні міжнародного співробітництва повинна забезпечуватися насамперед двосторонніми угодами з цього питання, які мають укладатися при зачаткуванні співробітництва у будь-якій сфері, як і угоди про захист таємної інформації. Зазначені угоди повинні визначати основні принципи укладання договорів (контрактів) і бути спрямовані на взаємну охорону інформації, недопущення порушення прав на результати інтелектуальної діяльності при їх використанні в ході співробітництва.

Тобто міжнародне співробітництво з кожною державою має бути комплексним і регулюватися не однією угодою про співробітництво у визначеній сфері, а також угодами про науково-технічне, про військово-технічне співробітництво, про захист інформації та про охорону інтелектуальної власності.

З часу незалежності Держава України є учасником понад 3 тис. міжнародних угод [33], із яких понад 300 стосуються співпраці у сфері науки, і лише близько 40 угод — у сфері охорони інтелектуальної власності.

Варто наголосити, що саме у міждержавних угодах повинно здійснюватися узгодження на державному рівні порядку взаємної охорони інтелектуальної власності в процесі співробітництва.

Однак саме Кабінет Міністрів України явив яскравий приклад ігнорування національних інтересів щодо інтелектуальної власності у сфері міжнародного співробітництва. Своєю постановою від 6 січня 2010 р. № 3 [34] Уряд дозволив передачу до капіталу спільного українсько-бразильського підприємства — бінаціональної компанії «Алкантара Циклон Спейс» науково-технічної продукції загальною вартістю 15 542 800 доларів США, розробленої державним підприємством «Конструкторське бюро «Південне» імені М. К. Янгеля» на замовлення Національного космічного агентства.

Перелік науково-технічної продукції містить 1514 найменувань, проте жодної згадки про інтелектуальну власність немає, попри те що до переліку входять такі об'єкти права інтелектуальної власності як ескізні проекти, технічні завдання тощо, а також патентний формуляр і звіт про патентні дослідження.

Оскільки відсутні міждержавні угоди щодо охорони інтелектуальної власності, то і на рівні безпосередніх учасників міжнародного науково-технічного співробітництва при укладенні договорів про співробітництво здебільшого не здійснюється узгодження порядку охорони та розподілу прав на ОПІВ, що створені кожною зі сторін. Не визначається також порядок використання попередньої (проприоритарної) інтелектуальної власності, а також взаємодія з використанням ОПІВ, що створені третьою стороною.

Ці помилки, що призводять до порушення прав інтелектуальної власності, проявляються ще на етапі проведення переговорів, пов'язаних з укладанням міжнародних договорів (контрактів) про науково-технічне співробітництво. Учасники переговорів, можливо навіть не розуміючи своєї помилки, розкривають деталі своїх ноу-хау, які потім можуть бути використані іншою стороною. Продовжується це на етапах участі на виставках і ярмарках та інших рекламних заходах.

Учені теж припускаються помилок, коли у виступах на конференціях і семінарах розкривають свої наукові результати без попереднього здійснення заходів з оформлення їх ОПІВ. Доволі поширеним є і пряме порушення законодавства, коли здійснюється патентування ОПІВ у іноземних державах без попереднього подання заявки в Україні. А це завдає шкоди не лише самим учасникам співпраці, а й національним інтересам держави.

Тому при адаптації законодавства згідно з європейськими нормами необхідно передбачити здійснення відповідних заходів з попередження та недо-

пушення вказаних вище помилок і порушень, а також із захисту як інтересів та прав учених і авторів ОПІВ, так і національних інтересів щодо інтелектуальної власності.

Тим більше, що навіть в Угоді про асоціацію визначено загальні винятки, що дозволяють будь-якій зі Сторін здійснювати або забезпечувати виконання заходів, які:

- а) необхідні для захисту громадської безпеки, громадської моралі або для забезпечення громадського порядку;
- б) необхідні для забезпечення захисту життя та здоров'я людей, тварин або рослин;
- в) необхідні для забезпечення дотримання законів або правил, які не є несумісними з положеннями цієї Глави, зокрема положення, які пов'язані із безпекою [4].

Необхідно лише проявити державницький підхід і правильно застосувати зазначені положення для захисту національних інтересів.

Висновки і пропозиції. Зважаючи на вищевикладене, доходимо висновку, що в Україні здійснюється процес адаптації вітчизняного законодавства у сфері інтелектуальної власності до

права ЄС і положень Угоди про асоціацію. Проте на цьому шляху є чимало викликів і загроз для національних інтересів України. Щоб їх мінімізувати, необхідно наближувати українське законодавство до норм Євросоюзу не лише стосовно питань удосконалення охорони окремих ОПІВ, а й комплексно, системно забезпечувати захист національних інтересів при здійсненні міжнародного співробітництва в усіх сферах, особливо у науково-технічній.

З цією метою необхідно внести зміни та доповнення до низки законів України. Зокрема, Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [23] пропонуємо доповнити окремим розділом стосовно здійснення охорони інтелектуальної власності при міжнародному науково-технічному співробітництві.

Доцільно також розробити типові договори з охорони інтелектуальної власності при міжнародному науково-технічному співробітництві, а також рекомендації науковцям і авторам ОПІВ стосовно порядку дій у процесі участі в цьому співробітництві та механізми забезпечення своїх прав на результати інтелектуальної діяльності. ♦

Список використаних джерел / List of references

1. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Актуальні питання зовнішньої політики України»: постанова Верховної Ради України від 24.05.2017 р. № 2069. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2069-19>.
2. Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-вр>.
3. Беззуб І. Сучасний стан і перспективи української євроінтеграції. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1209:suchasnij-stan-i-perspektivi-ukrajinskoji-evrointegratsiji&catid=8&Itemid=350.
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
5. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018.
6. Орлюк О. П., Андрощук Г. О., Горнісевич А. М., Федорова Т. Ю. Законодавство Європейського Союзу та держав-членів Європейського Союзу у сфері інтелектуальної власності: науково-практичне видання / за заг. ред.

- О. П. Орлюк. Київ : НДІ ІВ НАПрНУ, Лазурит-Поліграф, 2010. 262 с.
7. Штефан О. Проблеми реалізації угоди TRIPS в національному законодавстві України. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 2. 2006 р. С. 15–26, № 3. С. 16–22.
  8. Гумега О. Досвід європейських країн у процесі вдосконалення цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 6. 2015 р. С. 87–95.
  9. Андросчук Г. Європейська стратегія охорони промислової власності. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 4. 2013 р. С. 32–42, № 5. 2013 р. С. 50–61.
  10. Лузан А. Проблеми правової охорони винаходів у європейському науково-технічному просторі. Теорія і практика інтелектуальної власності. 4/2016. С. 88–95.
  11. Криволапчук В., Филь С. Правова охорона географічних зазначень у контексті угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 3. 2018 р. С. 51–59.
  12. Андросчук Г., Афян А. Угода про асоціацію з ЄС: наслідки для інституту географічних зазначень в Україні. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 6. 2014 р. С. 48–59.
  13. Дегтяренко Ю. В. Актуальні та проблемні питання законодавства України у сфері охорони сортів рослин у співвідношенні з угодою про асоціацію з ЄС. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 5. 2018 р. С. 75–82.
  14. Троцька В. Запобігання та виявлення плагіату у вищій освіті (за матеріалами досліджень у ЄС та Україні). Теорія і практика інтелектуальної власності. № 5. 2016 р. С. 29–38.
  15. Троцька В. Цифрові музеї та обмеження майнових прав авторів: законодавство і практика ЄС. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 5. 2018 р. С. 18–29.
  16. Кадетова О. До питання про характеристику та шляхи розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності в Україні. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 1. 2018 р. С. 88–97.
  17. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
  18. Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 року.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_003.
  19. Олєфір А. Правове регулювання інтелектуальної власності й інноваційних відносин в Угоді про асоціацію України та ЄС. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2014 р. № 5. С. 79–94, № 6. С. 94–108.
  20. Зайківський О. Проблеми розвитку державної системи охорони інтелектуальної власності. Реформування патентного законодавства: етика, мораль, право : зб. наук. пр. наук.-практ. конф. / НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Київ, Інтерсервіс, 2018. 100 с. С. 22–42.
  21. Угода про співробітництво у сфері науки і технологій між Україною та Європейським Співтовариством.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_194.
  22. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 р. № 2411. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
  23. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
  24. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.09.2006 р. № 143.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16>.
  25. Про затвердження плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна–2020» у

- 2015 році : розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 р. № 213-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-%D1%80#n9>.
26. План законодавчого забезпечення реформ в Україні : постанова Верховної Ради України від 04.06.2015 р. № 509.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-19>.
27. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері на 2015–2019 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 р. № 575-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575-2015-%D1%80>.
28. Про затвердження орієнтовного плану законопроектних робіт на 2015 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 р. № 781-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/781-2015-%D1%80>.
29. Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2016 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.05.2016 р. № 418-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/418-2016-%D1%80#n9>.
30. Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 р. № 275-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D1%80#n13>.
31. Про затвердження орієнтовного плану законопроектних робіт на 2017 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 р. № 534-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/534-2017-%D1%80#n7>.
32. Про затвердження орієнтовного плану законопроектних робіт на 2018 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.10.2018 р. № 754-р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/754-2018-%D1%80>.
33. Міждержавні угоди України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>.
34. Питання передачі науково-технічної продукції до капіталу спільного українсько-бразильського підприємства бінаціональної компанії «Алкантара Циклон Спейс»: постанова Кабінету Міністрів України від 06.01.2010 р. № 3. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/243240482>.
1. Pro Rekomendatsii parlamentskykh slukhan na temu: «Aktualni pytannia zovnishnoi polityky Ukrainy» : postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 24.05.2017 r. № 2069. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2069-19>.
2. Konstytutsiia Ukrainy.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-vr>.
3. Bezzub I. Suchasnyi stan i perspektivy ukraïnskoi yevrointegratsii. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1209:suchasnij-stan-i-perspektivi-ukrajinskoji-evrointegratsiji&catid=8&Itemid=350.
4. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odnii storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
5. Uhoda pro torhovelni aspekty prav intelektualnoi vlasnosti.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018.
6. Orliuk O. P., Androshchuk H. O., Hornisevych A. M., Fedorova T. Yu. Zakonodavstvo Yevropeiskoho Soiuzu ta derzhav-chleniv Yevropeiskoho Soiuzu u sferi intelektualnoi vlasnosti : naukovo-praktychne vydannia / za zah. red. O. P. Orliuk. Kyiv : NDI IV NAPrNU, Lazuryt-Polihraf, 2010. 262 c.
7. Shtefan O. Problemy realizatsii uhody TRIPS v natsionalnomu zakonodavstvi Ukrainy. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti. № 2. 2006 r. S. 15–26, № 3. S. 16–22.
8. Humeha O. Dosvid yevropeiskyykh krain u protsesi vdoskonalennia tsyvilno-pravovoho zakhystu prav intelektualnoi vlasnosti. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti. № 6. 2015 r. S. 87–95.

9. Androshchuk H. Yevropeiska stratehiia okhorony promyslovoi vlasnosti. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. № 4. 2013 r. S. 32–42, № 5. 2013 r. S. 50–61.
10. Luzan A. Problemy pravovoi okhorony vynakhodiv u yevropeiskomu naukovotekhnichnomu prostori. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 4/2016. S. 88–95.
11. Kryvolapchuk V., Fyl S. Pravova okhorona heohrafichnykh zaznachen u konteksti uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta YeS. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. № 3. 2018 r. S. 51–59.
12. Androshchuk H., Afian A. Uhoda pro asotsiatsiiu z YeS: naslidky dlia instytutu heohrafichnykh zaznachen v Ukraini. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. № 6. 2014 r. S. 48–59.
13. Dehtiarenko Yu. V. Aktualni ta problemni pytannia zakonodavstva Ukrainy u sferi okhorony sortiv roslyn u spivvidnoshenni z uhodoiu pro asotsiatsiiu z YeS. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. № 5. 2018 r. S. 75–82.
14. Trotska V. Zapobihannia ta vyiavlennia plahiatu u vishchii osviti (za materialamy doslidzhen u YeS ta Ukraini). *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. № 5. 2016 r. S. 29–38.
15. Trotska V. Tsyfrovi muzei ta obmezhennia mainovykh prav avtoriv: zakonodavstvo i praktyka YeS. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. № 5. 2018 r. S. 18–29.
16. Kadietova O. Do pytannia pro kharakterystyku ta shliakhy rozvytku zakonodavstva u sferi intelektualnoi vlasnosti v Ukraini. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. № 1. 2018 r. S. 88–97.
17. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
18. Heneralna uhoda z taryfiv i torhivli 1994 roku. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_003.
19. Olefir A. Pravove rehuliuвання intelektualnoi vlasnosti y innovatsiinykh vidnosyn v Uhodi pro asotsiatsiiu Ukrainy ta YeS. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 2014 r. № 5. С. 79–94, № 6. S. 94–108.
20. Zaikiivskyi O. Problemy rozvytku derzhavnoi systemy okhorony intelektualnoi vlasnosti. *Reformuvannia patentnoho zakonodavstva: etyka, moral, pravo : zb. nauk. pr. nauk.-prakt. konf. / NDI intelektualnoi vlasnosti NAPrN Ukrainy*. Kyiv, Interservis, 2018. 100 s. S. 22–42.
21. Uhoda pro spivrobotnytstvo u sferi nauky i tekhnolohii mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Spivtovarystvom. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_194.
22. Pro zasady unutrishnoi i zovnishnoi polityky : Zakon Ukrainy vid 01.07.2010 r. № 2411. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
23. Pro naukovu i naukovotekhnichnu diialnist : Zakon Ukrainy vid 26.11.2015 r. № 848. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
24. Pro derzhavne rehuliuвання diialnosti u sferi transferu tekhnolohii : Zakon Ukrainy vid 14.09.2006 r. № 143. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16>.
25. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv z vykonannia Prohramy diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy ta Stratehii staloho rozvytku «Ukraina–2020» u 2015 rotsi : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.03.2015 r. № 213-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213-2015-%D1%80#n9>.
26. Plan zakonodavchoho zabezpechennia reform v Ukraini : postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 04.06.2015 r. № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-19>.
27. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv z realizatsii Kontseptsii reformuvannia derzhavnoi polityky v innovatsiinii sferi na 2015–2019 roky : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.03.2015 r. № 575-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575-2015-%D1%80>.

28. Pro zatverdzhennia oriyentovnoho planu zakonoproektnykh robot na 2015 rik : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22.07.2015 r. № 781-r.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/781-2015-%D1%80>.
29. Pro zatverdzhennia planu priorytetnykh dii Uriadu na 2016 rik : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.05.2016 r. № 418-r.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/418-2016-%D1%80#n9>.
30. Pro zatverdzhennia serednostrokovoho planu priorytetnykh dii Uriadu do 2020 roku ta planu priorytetnykh dii Uriadu na 2017 rik : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.04.2017 r. № 275-r.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D1%80#n13>.
31. Pro zatverdzhennia oriyentovnoho planu zakonoproektnykh robot na 2017 rik : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.08.2017 r. № 534-r.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/534-2017-%D1%80#n7>.
32. Pro zatverdzhennia oriyentovnoho planu zakonoproektnykh robot na 2018 rik : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.10.2018 r. № 754-r.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/754-2018-%D1%80>.
33. Mizhderzhavni uhody Ukrainy. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>.
34. Pytannia peredachi naukovo-tekhnichnoi produktsii do kapitalu spilnogo ukrain-sko-brazyl'skoho pidpriemstva binatsionalnoi kompanii «Alkantara Tsyklon Speis»: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.01.2010 r. № 3.
URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/243240482>.

Надійшла до редакції 25.06.2019 року

Зайковский А., Онистрат А. Относительно влияния нарушений прав интеллектуальной собственности на обороноспособность государства. Рассмотрен процесс адаптации законодательства Украины к законодательству ЕС и его влияние на национальные интересы. Проанализировано законодательство Украины по урегулированию вопросов охраны интеллектуальной собственности при организации международного научно-технического сотрудничества. Указано на необходимость усовершенствования законодательства по обеспечению защиты национальных интересов.

Ключевые слова: евроинтеграция, интеллектуальная собственность, национальные интересы, международное научно-техническое сотрудничество, объекты права интеллектуальной собственности

Zaykivskiy O., Onistrat O. National interests concerning intellectual property in the european integration process. The process of adaptation of Ukrainian legislation to EU legislation and its influence on national interests is considered. The legislation of Ukraine concerning the regulation of issues of intellectual property protection in the implementation of international scientific and technical cooperation is analyzed. The necessity of improvement of the legislation on protection of national interests is indicated.

The winding path that Ukraine was walking through to Europe eventually led to a straight line. However, there are many obstacles on this straight line that Ukraine needs to overcome to join the community of democratic European states. One of these obstacles is the discrepancy of our legislation with European standards, including in the area of intellectual property.

However, when implementing the legislative reform in the field of intellectual property, one should proceed from the understanding that the national interests should be in the center of attention.

Since the objects of intellectual property rights are created mainly in the course of scientific and scientific and technical activities, this is the area where it is necessary to ensure their proper protection, especially during the international scientific and technical cooperation

Intellectual property protection during the international cooperation should be ensured, first and foremost, by bilateral agreements on this issue, which should be entered into with the initiation of cooperation in any sphere, as well as agreements on the protection of classified information. These agreements should define the basic principles for the conclusion of contracts (contracts) and be aimed at mutual protection of information, prevention of violation of rights to the results of intellectual activity when used in cooperation.

Since the interstate agreements on intellectual property protection are absent, so at the level of direct participants in international scientific and technical cooperation, in concluding agreements on cooperation, in most cases, there is no harmonization of the order of protection and distribution of rights for intellectual property rights objects created by each of the parties.

Therefore, when adapting the legislation in accordance with European norms, it is necessary to introduce appropriate measures to prevent and avoid the above-mentioned errors and violations in international scientific and technical cooperation and to protect both the interests and rights of scientists and authors of intellectual property rights objects and national interests concerning intellectual property.

Key words: European integration, intellectual property, national interests, international scientific and technical cooperation, objects of intellectual property rights